

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

לד.

עין משפט גד מצוה

נא טו"ט ע"א ח"א סי'
תקפ"ט ע"א ח"א
נב ח"א טו"ט ע"א ח"א
שופר ח"א טו"ט ע"א ח"א
ח"א סי' תק"ט ע"א ח"א

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואידך דרבי מנחם
מדשני קרא דנפיקוהי:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ח"א ק' לאו
גיורא שוה בו' כלומר
מקצתו ע"ן סוכה דף לא
ע"א רש"י ד"ה לא מקשינן
ול"ע:

לעני רש"י

קומפלייט"א
[קומפלייט"א].
קולות עצובים.
ריצו"ד. לילל
[צילום קפריס].

רבינו חננאל

ולא נתברר הדבר כדברי
אחר מהן, והיה כל ישראל
כולן עושין זה וזה, דבריו
להו דתרווייהו תרועה היא.
ותרגו ה"פ לעשות תרועה
תר"ת תש"ת שלש פעמים.
וכא' ר' אבהו ומצא עידיה
תוקעין תש"ת ואחרים
[נתי תוקעין תר"ת], ואע"פ
שגם שלשה שבחים תרועה
היא. ואחרים היו תוקעין
תר"ת. ודומה משמש
ששהו כך. שיהו
אומרים אם תש"ת הוא
האמת, הרי הפסיק בין
התר"ת השני, התר"ת
והתש"ת. ותיקן שיהו
עושין תש"ת תר"ת
תש"ת. וכן תר"ת תר"ת
תש"ת. וכן תש"ת תש"ת
תש"ת. ואמר א"ה מהן
ודאי עשינוהו בלי הפסקה
בניהן ואע"פ שכולם
תרועה הם, השלים בניהם
שהיו הכל נהגין מנהג
אחד ולא תיראה חלוקה,
ואמר להן מכל מקום
נמצאו תקיעות זו אחר
זו בלי הפסק בינתיים.
ולפיכך נהגו הכל כמנהג
הזה לתקוע מיושב כמו
שתיקין ר' אבהו, ועליהן
מברך התקוע ברכת
התקיעה. ואע"פ שאינו
על סדר הברכות, וצבור
צריכין לתקוע על סדר
הברכות, מיהו ברכות אינן
מובנות אותן התקיעות.
ומפני שכבר יצאו
הציבור ידי חובה, לפיכך
נהגו לתקוע במלכות
תש"ת. כוכרונות תר"ת
ובשפורות תש"ת, להודיע
והכל אחד הן, והכל
יצאו ידי חובה ולא
נשא בברב חסן. והא
דאמר ר' יפקן שמע

תלמוד לומר וקצתם. והדר תרועה: שאין ס"ל שנית. שכבר אמר
ותקעם תרועה ונסע ממנה פלוני כי הדר אמר ותקעם תרועה
ונסע ממנה פלוני פשיטא דשנית היא: סהא תקיעה שניה לה. והכי
קאמר ותקעם תקיעה שנית לתרועה: ה"ג ושלש תרועות נאמרו

זר"ה צמתון זכרון תרועה והעברת
שופר תרועה יוס תרועה יהיה לכם
ושתי תקיעות לכל אחת ואחת מזינו
למדיו לר"ה שלש תרועות ושש
תקיעות שמים מדברי תורה ואחת
מדברי סופרים והעברת שופר תרועה
צמתון זכרון תרועה מד"מ יוס
תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא
רבי שמואל בר נחמני אומר אחת
מד"מ ושמים מד"ס והעברת שופר
תרועה מד"מ צמתון זכרון תרועה
יוס תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא
בא מאי לתלמודו הוא בא ר"ה:
ספיס מד"מ. מרי קראי דרוש למניינא
דקמני ואילי והעברת שופר תרועה
צמתון זכרון תרועה מד"מ כלומר
מכאן נלמדו שמים יוס תרועה יהיה
לכם לא מדרשה למניינא שהרי
לתלמודו הוא בא מופנה לג"ש שדרש
תרועה תרועה לג"ש אלא סתם
אמרוהו כדי להשוות מלכות וחכונות
וספורות לתקיעותיהן: רבי שמואל
בר נחמני אומר כו' מאי לתלמודו הוא
בא. בשלמא מד לג"ש אידך למאי:
לא משמע ליה. למדרש מנייה פשוטה
לפניה: ד) דרך העצרתו. למעט
הפכו ותקע צו כדלמחן (לעיל דף כו:).
ניעבריה ציד. ואי לאו דלדר כמעני
לא הוה משממע מעבירו לשון תקיעה:
מספקא ליה. ועבד תרווייהו: ודלמא
גנוחי הוא. ואין לך לעשות תרועות
שזרים לפשוטה שלאחריה: ודלמא
ינולי היא. ואין לנו שזרים וקא
מפסקי שזרים דקשריק דר' אבהו
דין תקיעה ראשונה לתרועה ואין
כלן פשוטה לפנייה: זרישא גנוחי גנת.
גיחוח ארוכות קומפלייט"א צלעז:
והדר מילי. רצ"ד צלעז:
משע

א שאין ת"ל בחדש השביעי ומה ת"ל בחדש
השביעי שיהו כל תרועות החדש השביעי
זה כזה ומנין לשלש של שלש ת"ל
והעברת שופר תרועה² שבתון זכרון תרועה
³ יום תרועה יהיה לכם ומנין ליתן את האמור
של זה בזה ושל זה בזה ת"ל שביעי שביעי
לגזירה שוה הא כיצד שלש שהן תשע
שיעור תקיעה כתרועה שיעור תרועה
כשלשה שברים האי תנא מעיקרא מייתי
לה בהיקישא והשתא מייתי לה בגזירה שוה
הכי קאמר⁶ אי לאו גזירה שוה הוה מייתניא
לה בהיקישא השתא דאתיא גזירה שוה
היקישא לא צריך והאי תנא מייתי לה בג"ש
מדבר דתניא ותקעתם תרועה תקיעה
בפני עצמה ותרועה בפני עצמה אומר
תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה או
אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא כשהיא
אומר⁵ ובהקדיל את הקהל לתקועו ולא
תריעו הוי אומר תקיעה בפני עצמה
ותרועה בפני עצמה ומנין שפשוטה לפנייה
ת"ל ותקעתם תרועה ומנין שפשוטה
לאחריה ת"ל תרועה יתקעו ר' ישמעאל בנו
של ר' יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי
הוא אומר ותקעתם תרועה שנית שאין ת"ל
שנית ומה ת"ל שנית זה בנה אב שכל מקום
שנאמר תרועה תהא תקיעה שניה לה אין
לי אלא במדבר בר"ה מנין ת"ל תרועה
תרועה לגזירה שוה ושלש תרועות נאמרו
בר"ה שבתון זכרון תרועה יום תרועה
והעברת שופר תרועה ושתי תקיעות לכל
אחת ואחת מצינו למדין שלש תרועות ושש
תקיעות נאמרו בר"ה שנים מדברי תורה
ואחת מדברי סופרים שבתון זכרון תרועה
והעברת שופר תרועה מדברי תורה יום
תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא רבי

דיום הכפורים צדש השביעי הוא והכא יו"כ כמי: והעברת.
פשוטה משמע העברת קול אחד: ציה"ז טעמיהו. הרי העברה
תחילה וסוף ותרועה כמיצא צינתיים: ומנין שלש של שלש מנין
דהך פשוטה לפנייה ולאחריה ותרועה
צאממע עדינן תלמא זמני למלכות
חדא ולזכונות חדא ולזשפורת
חדא: ס"ל. תרועה תלמא זמני
לכל אחת פשוטה לפנייה ופשוטה
לאחריה: ומנין ליתן את האמור של
זה בזה כו'. לפי שלש תרועות
הללו לא נאמרו צמקוס אחד שהמים
נאמרו צדאש השנה והאחת ציוצל
מנין ליתן האמורות צדאש השנה
ציוצל וליתן האמורה ציוצל צר"ה
שהו כלן וכלן שלש: צעני צעני
לג"ש. נאמר צר"ה צדש השביעי
ונאמר ציוצל והעברת שופר תרועה
צדש השביעי: וסנא מעיקרא חייסי
בהיקישא. ללמוד זה מזה מנין
צצשופר ופשוטה לפנייה ולאחריה
גמר ר"ה מיוצל בהיקישא דאין ת"ל
צדש השביעי אלא להקיש כל
תרועות של חדש השביעי שיהו שוות:
ולסוף גמר בג"ש. ליתן האמור של
זה בזה הא נמי מייתי בהיקישא דאי
דכתיבין שיהו שמים צר"ה ואחת
ציוצל אין תרועות של חדש השביעי
שוות: ה"ק אי לאו ג"ש. אי לא
נאמרה ג"ש זו למשה מסיני לדונה
הייתי מציא הכל בהיקישא כלומר
מעלמו: והאי סנא מייתי לה כמדבר.
סתהא פשוטה לפנייה ופשוטה לאחריה:
תקיעה בפני עצמה כו'. דלא תימא
חדא היא והכי קאמר היו תוקעין
תרועה אלא ה"ק ותקעתם תקיעה
ואחריה הריעו תרועה: או אינו
אלא אחת היא והכי קאמר היו
תוקעין תרועה: כשהוא אומר
ספקו ולא סריעו. מכלל דצמקסות
מתקעו ומריעו קאמר ותרועה
לא קרי לה תקיעה הרי על
כרחן תקיעה צפני עצמה כו':

(א) [צ"מ סא. סנהדרין
מגנ. (ב) [סוכה גנ.].
(ג) [ל"ל מניין]. (ד) [לעיל
כ. כ.]. (ה) [לעיל ת. וס"ו].
(ו) [מכאן שייך עדי נעמי
לג.]. (ז) [גמ' שייך לנסן].
(ח) כ"פ ע"א ח"א ח"א ח"א.

תורה אור השלם

1. והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור החדש ביום הכפורים תעבירו שופר ככל ארבעם: ויקרא כה ט
2. דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יקרה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש: ויקרא כה ט
3. ובחדש השביעי באחד לחדש יקרה לכם קדש יקרה לכם מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יקרה לכם: במדבר כ ט
4. ותקעתם תרועה וקסעו המצות והחנים קדמה: במדבר י ה
5. ובהקדיל את הקהל לתקעו ולא תריעו: במדבר י ז
6. ותקעתם תרועה שנית וקסעו המצות והחנים תיקמה תרועה יתקעו למקסעיהם: במדבר י ז
7. ויצו משה ויעבירו קול במצוה לאמר איש ואיש אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויפלא עינים מרחבי: במדבר י ז
8. תקעו בחדש שופר בבסכה ליום הגנה: תהלים פ ד

מוסף רש"י

או אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא. מנהל אמת קן ומלך שני לו (סוכה גנ.) ת"ל תרועה יתקעו. לומר אחי תרועה יתקעו (שם.) דרך העברתו. כרחן שהאין מעבירו צדאש צדש ממים (לעיל כו.) שהחדש מתכסה בו. לתקוע. כגון שמרים לני מערב וערבים לני מורת לפי שטענה היא סמון לתרועה (לעיל ח.) שהלנה אינה נראית בעליל לכל העולם דכתיב חדש צדש (סנהדרין יא.) שהלנה מתכסה זו שאינה נראית לכל אדם אלא שמרים לושני מורת וערבים לושני מערב, כדלמך (לעיל כ.) שמים לארבע שעות מתכסה סוכה (ביצה טו.) היו אומר זה ר"ה. שגם צדאש חדש. אכל שאר מים צאממע הדס הם (סנהדרין טו.) דללו שאר י"ט כנר מתמלחם הלנה צמקת ונראית לכל מקום (ביצה טו.) כספה ליום חג, צמקת חדש, חדש שופר כשהוא מתכסה ציום חגנו (שם.)

שמואל בר נחמני אומר רבי יונתן אחת מד"ת ושתיים מדברי סופרים והעברת שופר תרועה מד"ת שבתון זכרון תרועה ויום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מאי לתלמודו הוא בא מיבעי ליה ביום ולא בלילה ואידך ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה מביום הכפורים אי (ביום) הכפורים יליף נגמור נמי מיניה לפשוטה לפנייה ופשוטה לאחריה והעברת תעבירו לא משמע להו אלא מאי דרשי בהו והעברת כדרב מתנא דאמר ר' רב מתנא והעברת דרך העברתו דקאמר רחמנא נעבריה ביד ואידך דרב מתנא מדרשני (ב) בדיבוריה תעבירו ביד לא מצית אמרת דגמר עברה עברה ממשא כתיב הכא והעברת שופר תרועה וכתוב התם ויצו משה ויעבירו קול במצוה מה להלן בקול אף כאן בקול ולהאי תנא דמייתי לה ממדבר אי מה להלן חצוצרות אף כאן חצוצרות ת"ל תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו (א) אי זהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה וקאמר רחמנא שופר יתקעין רבי אבהו בקברי תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה מה נפשך אי ילולי ילול לעבד תקיעה תרועה ותקיעה ואי גנוחי גנת לעבד תקיעה שלשה שברים ותקיעה מספקא ליה אי גנוחי גנת אי ילולי ילול מתקוף לה רב עיירא ודלמא ילולי הוה וקא מפסיק שלשה שברים בין תרועה לתקיעה דהדר עבד תקיעה תרועה ותקיעה מתקוף לה רבינא ודלמא גנוחי הוה וקא מפסקא תרועה בין שברים לתקיעה דהדר עבד תש"ת אלא רבי אבהו מאי אתקין אי גנוחי גנת הא עבדיה אי ילולי ילול הא עבדיה מספקא ליה דלמא גנת וילולי אי הכי ליעבד נמי איפכא תקיעה תרועה שלשה שברים ותקיעה דלמא ילול וגנת סתמא דמילתא כי מטרע באיניש מילתא ברישא גנת והדר ילול: תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים: אמר רבי יוחנן שמע אתשע